

BEHEER VAN AFVAL IN DE GEZONDHEIDSZORG

WIE IS BETROKKEN?

U bent betrokken als:

- u **risicohoudende of niet-risicohoudende afvalstoffen van de zorg** in of op uw **werkgebied waarin gezondheidszorg wordt verleend** opslaat voordat u het door een erkende inzamelaar laat afvoeren;
- u **afvalstoffen van de zorg verwerkt of wenst te verwerken** op uw site.

Voor een volledige definitie van zorg en soortgelijke activiteiten: [Zorgactiviteiten](#)

2 CATEGORIEËN VAN ZORGAFVAL

1/ Risicohoudende afvalstoffen van de zorg (B2)

Wordt beschouwd als **gevaarlijk afval**, of afval met gevaarlijke eigenschappen, en bijgevolg moet het als zodanig worden beheerd om verontreiniging van andere afvalstoffen te voorkomen.

→ zie adviesfiche nr. 6 “Beheer van gevaarlijke afvalstoffen”

Dergelijk gevaarlijk zorgafval heeft een of meer van de volgende kenmerken:

- Afvalstoffen met **infectierisico**, dit wil zeggen dat ze pathogenen bevatten die ziektes kunnen veroorzaken bij mens of dier en die niet behoren tot de respectievelijke menselijke of dierlijke eigen flora;
- **Anatomisch menselijke** afvalstoffen met inbegrip van bloed en bloedderivaten;
- Afvalstoffen met **cytotoxische en cytostatische eigenschappen**;
- **Scherpe, snijdende, prikkende afvalstoffen**.

In zorginstellingen kunnen nog andere soorten gevaarlijk afval worden geproduceerd:

- **radioactieve** afvalstoffen;
- **chemische** afvalstoffen: schadelijk, irriterend, CMR, ecotoxisch...

Lege verpakkingen die gevaarlijke stoffen hebben bevat (in glas, plastic, enz.), zijn gevaarlijk afval.

2/ Niet-risicohoudende afvalstoffen van de zorg (B1)

Afval van andere zorgactiviteiten dan gevaarlijke en dus ongevaarlijk afval.

! Niet-gevaarlijk afval dat buiten de zorgzones wordt geproduceerd, zoals in cafetaria's, gangen, wachtkamers, enz., wordt niet beschouwd als zorgafval en valt onder de gebruikelijke sorteerregels: verplichte sortering van karton, PMD, bioafval en restafval.

→ zie adviesfiche nr. 3 “Sorteerverplichtingen voor professioneel afval”

VERPLICHTE MILIEUVERGUNNING

- in geval van **OPSLAG** van meer dan 1 m² gevaarlijk zorgafval (rubrieken 79-A en 79-B)
- in geval van **VERWERKING door desinfectie** * (rubriek 79-B)

→ strikt respecteren van de opslagplaatsen of, meer in het algemeen, de drempels en voorwaarden van de milieuvergunning

** Procedé waarbij het aantal levensvatbare pathogenen aan de hand van fysische en/of chemische methoden wordt verminderd om het risico voor het milieu en de volksgezondheid tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen. Dit wordt gecombineerd met een wijziging van het uitzicht van de afvalstoffen van de zorg, zodat het onherkenbaar wordt. Door deze verwerking worden risicohoudende afvalstoffen van de zorg niet-gevaarlijk afval.*

SPECIFIEKE EISEN & BEHEER VAN AFVAL

1. Opstellen van een afvalpreventie- en -beheersplan (ABP):

- In te voeren (analyse van de bestaande situatie en doelstellingen die in periodes van 5 jaar moeten worden bereikt)
- Ter beschikking te stellen van het personeel en de toezichhoudende ambtenaren
- Jaarlijks uit te voeren en te herzien of telkens wanneer het afvalbeheer op de site wijzigt

→ zie de [lijst van op te nemen elementen](#)

In geval van vergunning 79-B/verwerking door desinfectie: er moet [een kwaliteitbeheersysteem](#) worden opgemaakt.

2. Aanstelling van een afvalbeheerder

3. Opleiding van personeel en bijhouden van een opleidingsregister

- Affichage van de sorteer-/verwerkingsprocedure op de sorteer-/verwerkingslocaties
- De opleiding is **verplicht** voor het personeel dat deze gevaarlijke afvalstoffen moet beheren/ermee in contact komt
- **Register met de opleidingen op het gebied van afvalbeheer** (en deelname aan opleidingen), dit register moet jaarlijks worden bijgehouden en bijgewerkt
- In het geval van **afvalverwerking**: passende opleiding als afvalbeheerder voor de persoon die verantwoordelijk is voor afvalstoffen

SPECIFIEKE SORTEERVERPLICHTINGEN

1. **Risicohoudende afvalstoffen van de zorg:** te beheren als **gevaarlijk afval** met specifieke verpakkingen: zie volgende kader en tabel aan het einde van het document
2. **Niet-risicohoudende afvalstoffen van de zorg:** te beheren volgens de gebruikelijke sorteeregels → zie adviesfiche nr. 3 “Sorteerverplichtingen voor professioneel afval”

In het geval van een sorteerfout, waarbij risicohoudende afvalstoffen van de zorg in een zak zijn gegaan die was bedoeld voor niet-risicohoudende afvalstoffen van de zorg, dan moet al het afval in de zak als risicohoudende afvalstoffen worden beschouwd.

Focus op het sorteren van PMD in de medische sector:

PMD

Verpakkingen die eenduidig beantwoorden aan de definitie van PMD of die gelijkaardig zijn met verpakkingen gebruikt in een huishoudelijke context.

✓ PLASTIC VERPAKKINGEN

Specifiek medische sector

✓ METALEN VERPAKKINGEN

✓ DRANKKARTONS

Niet toegelaten bij het PMD

✗

Verpakkingen die beschouwd worden als **risicohoudend medisch afval** (bv. verpakkingen en/of verpakkingselementen verbonden met scherpe voorwerpen zoals naalden of soortgelijke) **of besmeurd** zijn met lichaamsvloeistoffen zoals bloed,...

✗

Verpakkingen die als (onderdeel van) een **medisch hulpmiddel** kunnen worden beschouwd, zoals b.v. spuit en infusen.

✗

Verpakkingen met vermelding van **medische gegevens of patiëntgegevens**.

✗

Verpakkingen met minstens 1 van deze **gevaarpictogrammen**

- OXIDEREND (GHS03)
- CORROSIEF (GHS05)
- ACUTE TOXICITEIT (GHS06)
- CHRONISCHE TOXICITEIT (GHS08)

✗

Grote plastic films of folies (genre palletfolies) en zakken (te sorteren in een specifieke foliezak).

✗

Verpakkingen **groter dan 8 liter**.

✗

Verpakkingen met een **kindveilige dop**.

✗

(Plastic) voorwerpen die geen verpakking zijn, zoals wegwerphandschoenen, apparaten en toestellen,...

✗

Samengestelde verpakkingen met een **mix van materialen** die niet van elkaar gescheiden kunnen worden, bv. een plastic en een aluminium laag, zoals blisterverpakkingen van medicijnen.

✗

Verpakkingen die omwille van de aard van het product/inhoud een potentieel risico vormen, bv. omwille van aanwezige restanten van gevaarlijke werkzame stoffen. !

✗

Verpakkingen geconsumeerd door patiënten die omwille van hun besmettelijkheid worden geïsoleerd en waarbij afval een overdrachtsweg vormt. Zie ADR 2.2.62 Klasse 6.2 infectieuze (besmettelijke) stoffen. !

AANDACHTSPUNTEN

1. Bij verpakkingen uit verschillende materialen dienen de onderdelen van elkaar losgemaakt te worden. Sorteert het plastic gedeelte bij het PMD.
2. De verpakkingen zijn 'technisch leeg'.

AFVAL B2 – REGELS VOOR VERPAKKING & OPSLAG

Identificatie van de verpakkingen bestemd voor opslag:

- Tweetalige aanduiding, in hoofdletters en duidelijk leesbaar: “**DÉCHETS MÉDICAUX À RISQUE - RISICHOUDEND MEDISCH AFVAL**”
- Een pictogram „biologisch risico” aanbrengen
- Vermeld de **gegevens van de instelling** (naam, adres van de vestigingsplaats en bedrijfsnummer)
 - ⇒ zie kader “Kenmerken van de verpakking afhankelijk van het type risicohoudend afval”

Buitenverpakkingen

- **Volledig gesloten en verzegeld alvorens deze naar de afvalopslagplaats te vervoeren**
- **Herbruikbare buitenverpakkingen** (bv. container 1100 l) **reinigen en ontsmetten** na elk gebruik
- **Inzamelcontainers:** verpakt afval (overeenkomstig bijlage 18 van de Brudalex) in
 - Harde, ondoorzichtige en waterdichte kunststoffen containers of
 - Plastic zakken versterkt met een tweede verpakking (karton voor eenmalig gebruik of ondoorzichtige en waterdichte herbruikbare container)
 - Containers die bestand zijn tegen slagen, scheuren en prikkende, snijdende of scherpe voorwerpen

Opslagzone voor gevaarlijk zorgafval

- **Verboden toegang** voor het publiek en onbevoegd personeel
- **Geen opslag van nieuwe verpakkingen**
- Risicohoudende afvalstoffen van de zorg duidelijk scheiden van ander afval binnen het lokaal
- Plaats een pictogram “**biologisch gevaar**” bij de ingang
- Installeer automatisch **sluitende toegangsdeuren** bij het lokaal
- De capaciteit van het lokaal moet worden aangepast aan de hoeveelheid en frequentie van de inzameling

Buitenopslagruimte

- **Duidelijke afbakening** van de zone en verboden toegang voor het publiek
- **Zone beschermd tegen regen en wind**
- **Permanente sluiting** van stijve buitenverpakkingen
- **Geen opslag op de openbare weg**

Intern transport van risicohoudende afvalstoffen van de zorg door middel van gemakkelijk afwasbare trolleys

KENMERKEN VAN DE VERPAKKING AFHANKELIJK VAN HET TYPE RISICHOUDEND AFVAL

Type van risicohoudende afvalstoffen van de zorg	Week, vloeibaar en scherpe, snijdende en prikkende	Stevig behalve scherpe, snijdende en prikkende
Karakteristieken van de verpakking	Voor eenmalig gebruik, ondoorzichtig en <u>ondoorlaatbaar</u>	
Materiaal	Hard plastic	- Hard plastic - Plastic zak versterkt met een secundaire verpakking (kartonnen doos of stevige container)
Kleur (aangeraden)	Geel	Geel
Sterke/stevigheid	Bestand <u>tegen</u> : - schokken en scheuren - scherpe, snijdende en prikkende	Bestand tegen schokken en scheuren
Sluiting	<u>Ondoorlaatbaar</u> voor vloeistoffen en definitief	<u>Makkelijk</u> en volledig <u>sluitbaar</u>
Pictogram symbool "biologisch risico"	 Op de buitenverpakking	
Vermelding	Tweetalig, in hoofdletters en goed <u>leesbaar</u> : "Risicohoudende afvalstoffen van de zorg" "Déchets de soins à risque" Vergezeld van het pictogram "biologisch risico".	Op de buitenverpakking : tweetalig, in hoofdletters en goed <u>leesbaar</u> : "Risicohoudende afvalstoffen van de zorg" "Déchets de soin à risque" Vergezeld van het pictogram "biologisch risico".

SPECIFIEKE VERPLICHTINGEN VOOR DE VERWERKING DOOR DESINFECTIE

- Sommige afvalstoffen zijn uitgesloten (radioactief afval, afval dat prionen of biologische, cytostatische en cytotoxische middelen kan bevatten)
- Een vergunning (rubriek 79-B)
- Naleving van de [minimumeisen van de inzamel- en verwerkingsinrichting](#)
- **Een register bijhouden van de verwerking van de betreffende afvalstoffen**, waarin voor elke ontsmettingsbehandelingscyclus de gegevens worden bijgehouden.

→ **Het aldus behandelde afval wordt niet-risicohoudende afvalstoffen van de zorg**

SPECIFIEKE VERPLICHTINGEN VOOR DE AFGIFTE / INZAMELING VAN AFVALSTOFFEN

- **Niet-risicohoudende afvalstoffen van de zorg**: ingezameld als niet-gevaarlijk professioneel afval
- **Risicohoudende afvalstoffen van de zorg**: ingezameld als **gevaarlijk** afval, binnen een periode waarbij overlast wordt vermeden.

→ zie adviesfiche nr. 6 "Beheer van gevaarlijke afvalstoffen"

CONTACT & ONDERSTEUNING

Hebt u vragen, neem dan contact op met de [helpdesk](#) door een e-mail te sturen naar: recyclepro@leefmilieu.brussels

Er zijn nog andere **adviesfiches over professioneel afval** beschikbaar:

- Adviesfiche nr. 3 - Sorteerverplichtingen voor professioneel afval
- Adviesfiche nr. 6 - Beheer van gevaarlijke afvalstoffen
- Adviesfiche nr. 30 - Beheer van afval van geneesmiddelen

NUTTIGE LINKS

- Voor gedetailleerde informatie en hulpmiddelen bij het sorteren in het algemeen: <https://recyclebxlpro.be/nl/>
- Lijsten van erkende exploitanten van **gevaarlijke afvalstoffen** in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:
 - [Erkende inzamelaars, handelaars en makelaars](#)
 - [Vergunde inzamel- en verwerkingsinrichtingen van afvalstoffen](#)
- Voor meer informatie over het [afvalbeheer in de gezondheidszorg](#)
- Voor een focus op de [milieuvergunning](#)
- Voor een focus op de [verplichtingen van een verwerkingsrichting](#)

